

Bogár Imre

„Tükör által” tisztulóban

– A Pannon Tükör kulturális folyóirat tíz évéről –

Távolból

A 70-es évektől kezdődően néhány „izgága”, kultúrával „jegyben járó” értelmiségi vissza-visszatérő álma volt egy helyi kiadvány megjelentetése. A nekilendülő (még gyakrabban elhaló) felbuzdulások a kiadvány tartalmának megválasztásában csaptak össze a legélesebben. Akkortájt a helyismereti, a helyi művelődéstörténeti értékek publikálását vélték prioritásnak.

S ha végül a szellemi megegyezés meg is született, következett az instanciázás, amely – mint tudjuk – nem csak és első sorban nem a pénzügyi források megteremtését, hanem a nagyhatalmú helyi ideológusok „jóindulatának” megnyerését jelentette. (A lap mostani főszerkesztőjének erről „meghatározó élményei” vannak.)

Kissé közelebb

A lankadó ideológia, a folyamatosan növekvő értelmiségi háttér, a kulturális életben szerveződő „asztaltársaságok” alakulása következtében felerősödött az igény a helyi kulturális életet reprezentáló kiadvány iránt. A hatalmat gyakorlók között is megjelentek a képzetesebb, a kultúra iránt fogékonyabb döntéshozók. (DE: azért még megtörtént, hogy Utassy József Zúg márciusát – már 1968-ban megjelent nyomtatásban – még az évtized közepén egy helyi „okosticián” hőiesen betiltotta.) A szerveződő zalai írók, két kellőképpen megszállott emberrel az élen (Lackner László, Pék Pál), először talán csak a kis közönség publikációs lehetőségeinek kitégítéséért küzdöttek.

Azután jött a rendszerváltás. Vele a bizonytalanság, de a civil kezdeményezések eszközeinek gazdagodása. A mindent szabad, csak pénzbe ne kerüljön korszaka, vagy a „csak ennyi jut”.

Közelről

Az elszántság erősebb volt a gátaknál. A főszerkesztő (Pék Pál) makacs kitartással végezte lapszerkesztő munkáját, a kiadó (Lackner László) pedig ugyanolyan konok következetességgel kilincselte anyagi forrásokért. Az induló számokat jobbra a helyi alkotók művei töltötték meg. Lassan azonban tágult a repertoár nem csak a szerzők, hanem a kultúra más szegmenseinek tekintetében is.

Először azok irányába nyitott a szerkesztőség, akiknek zalai kötődése közismert volt – függetlenül attól, hogy itt éltek-e vagy sem –, majd tovább szélesült a látóhatárt. Ugyanakkor nevéhez híven megtartott valamiféle helyi ízt, a pannon vidék sajátos színeit. A hely fogalmát is átértékelték akkor, amikor Zala megye határait átlépve a pannon tájat, mint sajátos szellemi és kulturális egységet képviseli. Így integrálta magába a Zalától északra eső területek kultúráját, s ennek szellemében lépett át a határokon is. Szlovénia, Horvátország, Burgenland és a nyugati magyar megyék szellemi és tárgyi kultúrája a történelemben mélyen gyökerező kapcsolatokból még ma is összekötő szál a határok ellenére is. Én ebben látom a Pannon Tükör egyik legfontosabb küldetését és erősségét.

Érezhető és kimutatható törekvése, hogy kilépjen az irodalmi „egyoldalúságból”, s a kultúra fogalmát kiterjessze mindarra – néprajz, képzőművészet, zene, történelem, helytörténet, előadóművészet, vizuális kultúra, stb. – ami az ember fizikai létén túl életminőségének meghatározója.

Az új főszerkesztő (Péntek Imre) irányításával működő szerkesztőség ma már nem csak a lap kiadásával foglalkozik, hanem – véleményem szerint – kulturális műhelyként működik, amelyben formálódik egy stabil, fiatal erőkből álló, jól képzett és friss szemléletű, nyitott szellemű, alkotógárda.

Távolodóban

Az ismert sorokat parafrálva: tíz esztendő nem a világ... A Pannon Tükör is egy kis darabkája a magyar kultúrának, de fontos része egy vidéknek, egy szélesebb tájegységnek. Szellemi világunk teljessége általa is gazdagabb lehet, hogy ne csak a Nagy Szavak körútján kelljen lézengenünk.